

2025 NOV 19

Magyarország Alkotmánybírósága
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Elektronikusan a Fővárosi Törvényszék útján előterjesztve

FŐVÁROSI TÖRVÉNSZÉK 77.	
FOLAJSTROMSZÁM	
KEZDŐIRATON:	
Postán / Gyűjtőládába / Személyesen / E-mailen / Faxon	
Érkezett:	2025 NOV 19.
PÉLDÁNY:	IV.
MELLÉKLET:	KÖZTÜK:
FOLAJSTROMSZÁM:	
UTÓIRATON:	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott,

—; a továbbiakban:

Indítványozó) jogi képviselőm, a Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Kollarics Flóra; székhely:

meghatalmazás I/1. szám alatt mellékelve) útján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Elsődlegesen kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtendő indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.237/2025/5. számú jogerős ítéletét (I/2. szám alatt mellékelve), valamint az alapul fekvő, a Fővárosi Törvényszék 3/B.P.20.984/2024/8. számú elsőfokú ítéletét (I/3. szám alatt mellékelve), mint alaptörvényellenes bírói döntéseket az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 43. § alapján megsemmisíteni szíveskedjék.

Másodlagosan kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6/A. § „illetve a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg” fordulataát megsemmisíteni szíveskedjék.

Mindkét kérelem anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének VI. cikk (1) bekezdése (magán- és családi élethez való jog), XI. cikk (1) bekezdése (művelődéshez való jog), XV. cikk (2)

bekezdése (diszkrimináció tilalom), XVI. cikk (1) bekezdés (a gyermek megfelelő testi és szellemi fejlődéshez való joga) és XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztes eljárásból való jog).

Az **elsődleges kérelem eljárásjogi alapja** az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a és 43. § (1) és (4) bekezdései, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés(ek) Alaptörvénnyel való összhangját, és megsemmisítheti az(oka)t, amennyiben az(oka) Alaptörvénnyel ellentétes(ek).

A **másodlagos kérelem eljárásjogi alapja** az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja, valamint az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 41. § (1) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság, amennyiben a hatályos jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a jogszabályi rendelkezést részben megsemmisíti.

A jelen panasz alapjául szolgáló eljárást a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.237/2025/5. számú ítélete zárta, így a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítettem.

A **személyes érintettségemet** igazolja, hogy felperes voltam az ügyben.

A Fővárosi Ítéltábla ítélete 2025. szeptember 19. napján került számomra kézbesítésre, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz mindenképpen **határidőben** kerül benyújtásra annak mai napon, az elsőfokon eljáró bíróság útján elektronikus úton történő előterjesztésével.

A panasz hangsúlyozottan nem ütközik az **ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának** elvébe, a beadványban foglaltakat semmiképpen nem lehet ekként értelmezni, az egyértelműen ellentétes lenne az előadásaimmal és azok szándékolt tartalmával, mely tehát nem „önmagában” támadja a bírói döntést, hanem a fentiekben már jelzett és a továbbiakban részleteiben kifejtendő alkotmányjogi kontextusban. E körben külön hivatkozom arra, hogy a t. Alkotmánybíróságtól nem a perbeli tények felülbírálatát kérem, hanem annak megállapítását, hogy elsődlegesen a bíróságok a jogszabályok téves alkalmazásával alaptörvény-ellenesen konzerválták a magánszférához való jogom sérelmét, illetve művelődéshez való jogomat, tisztes eljárásból való jogomat és a diszkrimináció tilalmát is megsértették. Másodlagos kérelmem vonatkozásában pedig arra hivatkozom, hogy a jogszabály megszorító és eltérést nem engedő, a korhatárt strikten meghúzó, az egyedi, ügyről ügyre történő alkalmazást kizáró szövege, amely a homoszexualitás megjelenítését minden esetben kizárja valamennyi, 18 éven aluli személy részére, szintén az imént felsorolt

alapjogok sérclmére vezet és ellehetetleníti az alapjoggyakorlás kapcsán fennálló évtizedes azon gyakorlatot, amely azok gyakorolhatóságát soha nem konkrét korhoz, hanem az (alapjogi) belátási képességhez köti.

Előbbieken túl a szakági szabályok alkalmazásának, értelmezésének – negyedfokú jogorvoslat tilalmába nem ütköző – felülvizsgálata kapcsán a 34/2017. (XII. 11.) AB határozat rögzíti: [...] az Alkotmánybíróság feladata, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként őrkdjön a szakjogi értelmezések alkotmányossága fölött, és szükség esetén **kijelölje az értelmezés követendő irányát vagy alkotmányos határait**. Erre irányuló alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói **döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja**, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. E tekintetben a panasz az Alaptörvény 28. cikkének érvényesítésére szolgáló jogintézmény, amely szerint a bíróságok a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. **A bíróságoknak a szakjogi szabályok engedte értelmezési mozgástéren belül kell érvényre juttatniuk a releváns alkotmányossági követelményeket** {vö. 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]–[18]}. Az Alkotmánybíróság alkotmányossági felülvizsgálata ehhez képest az Alaptörvényben foglalt alapjogi szempontok érvényesülésének végső kontrollja. Egyrészt a rendes bíróságoknak az alkalmazott jogszabályok szakjogilag helyes és törvényes értelmezésére fókuszáló ítélkező munkájához képest az **Alkotmánybíróság alaptörvénybeli feladata kifejezetten az alkotmányossági követelmények kiemelése és érvényesítése**. Másrészt míg a bíróságok a jogszabály engedte értelmezési mozgástér határait nem léphetik át, addig az Alkotmánybíróság az alkalmazott norma alkotmányossági hibáit vagy hiányosságait is orvosolhatja. Ezzel összefüggésben az **Alkotmánybíróságnak arra is lehetősége van, hogy az egyébként a jogszabályokból kiolvasható szakjogi értelmezéseket alkotmányos követelményekkel terelje az Alaptörvénnyel összhangban álló irányba**.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „**alapvető alkotmányjogi jelentőségű**” (Abtv. 29. §) a következők miatt. Elsődlegesen, a Fővárosi Ítéltábla ítélete, illetve az annak alapjául szolgáló elsőfokon eljárt Fővárosi Törvényszék ítélete meghozatala során a bíróságok a jogszabályokat tévesen értelmezték, amely miatt a művelődéshez való alkotmányos jogom aránytalan korlátozására került sor és a magánszférámba történő önkényes beavatkozást legitimálták az eljáró bíróságok. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, hogy a Gyvt. 6/A. §-a enged-e olyan mérlegelést, amely az ügyről ügyre történő vizsgálatot lehetővé teszi, és lehetővé teszi-e a kor mentén történő differenciálást – jelesen nem azonos egy öt éves gyermek és egy a

nagykorúsághoz már jóval közelebb álló, 16 éves fiatal belátási képessége az alapjoggyakorlás körében, annak következményei felmérésében –, vagy a jogszabály szövege elvágólagos és annak szükséges az alkotmányossági vizsgálata az érintett alapjogokra vetítve a beavatkozás és korlátozást. Amennyiben pedig engedi a mérlegelést a jogszabályhely, úgy annak kérdése válik alkotmányjogilag relevánssá, hogy az eljáró bíróságok eleget tettek-e és megfelelően, az Alkotmánybíróság gyakorlatában foglaltakat alkalmazva a konkuráló jogok közötti mérlegelés kötelezettségének az erre irányuló, alapjogi teszt(ek) alkalmazásával.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdése értelmében kérem az **adataim zártan kezelését**.

Az alkotmányjogi panaszom indokául előadom az alábbiakat.

Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

VI. cikk (1) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. [...].

XI. cikk (1) bekezdés

Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

XV. cikk (2) bekezdés

Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

XVI. cikk (1) bekezdés

Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Ez a jog – az élethez való jog kivételével – minden más alapvető jogot megelőz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.

XXVIII. cikk (1) bekezdés

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

I. Tények

1. Az alábbiakban előadott tények kapcsán kifejezetten rögzítem, hogy azokat abban a mértékben tartom szükségesnek előadni, amely lehetővé teszi a t. Alkotmánybíróság számára a fent megjelölt, alább részletesen kimutatott alapjogsérelmek vizsgálatát. A tények és helyenként az általam előadott jogi érvek részletesebb bemutatásával ugyanakkor semmiképp nem az a szándékom, hogy azokat a t. Alkotmánybíróság (felül)vizsgálja.

2. 2023. december 5. napján a [REDACTED] Múzeum pénztárában jegyet váltottam az „[REDACTED]” című időszak kiállításra. Az általam vásárolt belépőjegy 6-26 év közötti, illetve a nyugdíjas 62-70 év közötti korosztálynak egyaránt 1500,- forintba került. A kiállítóterbe való belépés előtt, illetve a jegyvásárláskor nem volt figyelmeztetés arról, hogy a 18 éven aluliak a belépőjegy megváltása ellenére nem tekinthetik meg a teljes kiállítást. A kiállítótermen belül azonban volt egy rész, amit szalagkordonnal, rajta angol és magyar nyelvű táblával leválasztottak, és a rész bejáratánál ült egy teremőr. A teremőr nem kérte el a személyi igazolványomat, de megkérdezte, hogy elmúltam-e 18 éves, amire azt válaszoltam, hogy még nem. Ezután közölték, hogy nem tekinthetem meg a kiállításnak az elkerített részét.

3. Ezt követően jeleztem, hogy panasszal kívánok élni arra tekintettel, hogy nem nézhettem meg a teljes kiállítást. Először erre a teremőr nem akart lehetőséget biztosítani, úgy tűnt, hogy nem értette meg a kérésemet. Végül a teremőr átadta az intézmény kommunikációs vezetőjének névjegykártyáját.

4. A kiállítóter elhagyása után az információs pultnál ismételten jeleztem panasztételi szándékomat. Először itt is azt közölték, hogy erre nincs mód, tehát a szóbeli panaszomról a jegyzőkönyv felvételét megtagadták és azt javasolták, hogy írjak e-mailt. Végül többszöri kérés után átadtak egy vendégkönyvnek kinéző tárgyat, amin egy ráragasztott cetlin volt a panaszkönyv felirat elhelyezve. Ebbe a könyvbe két tanú jelentléteben leírtam a panaszom és aláírtam.

5. 2023. december 5-én a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 17/A. § (2) bekezdés alapján panasszal fordultam az érintett intézmény felé, melyben az egyenlő bánásmód követelményének meg nem felelő intézményi eljárást sérelmeztem (I/4. sz. alatt mellékelve). Panaszomat az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) rendelkezéseire alapítottam. Az Ebktv. 4. § i) pontja alapján a

muzeális intézmények a törvény tárgyi hatálya alá tartoznak, amit a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kult. tv.) 2. §-a is megerősít. Az Ebktv. 8. § o) pontja alapján az életkor védett tulajdonság, az olyan rendelkezés pedig, amelynek eredményeként egy személy életkora miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint más, összehasonlítható helyzetben lévő személy, akkor közvetlen hátrányos megkülönböztetés áll fenn. Az összehasonlítható helyzet alapja panaszombeli érvelésem szerint az, hogy a 6-26 év közötti, illetve a nyugdíjas 62-70 év közötti korosztály egyaránt 1500,- forintos belépőjegy váltására jogosult; míg az életkor alapján történő hátrányos megkülönböztetés alapja az, hogy a 18 éven aluliak nem tekinthetők meg a kiállítás egészét.

6. A Múzeum 2024. január 11-én alaptalannak találta panaszomat, válaszában (I/5. sz. alatt mellékelve) arról tájékoztatót, hogy a szóban forgó fotókiállításon közzétett egyes művek elkülönített kezelésének és kizárólag a nagykorú látogatók részére történő bemutatását lehetővé tevő megoldást a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 6/A. §-a indokolja. A rendelkezés szerint a Gyvt. céljainak és a gyermeki jogok biztosítása érdekében 18 éven aluliak számára tilos olyan tartalmat elérhetővé tenni, amely i) pornográf, vagy ii) a szexualitást öncélúan ábrázolja, illetve iii) a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg. A Múzeum indokolása szerint tehát azért nem engedélyezték a teljes kiállítás megtekintését számomra, mert azzal a Gyvt. idézett rendelkezését sértették volna meg.

7. 2024. április 9-i keltezésű keresetlevéllel (I/6. sz. alatt mellékelve) a Fővárosi Törvényszékhez fordultam, melyben keresetemet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) szerinti személyiségi jogaim megsértésére alapítottam. Határozott kereseti kérelmemben kértem a Törvényszéktől a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértés tényének megállapítását, mivel álláspontom szerint alperes megsértette a Ptk. 2:43. b) pontja szerinti magánélethez fűződő jogomat, valamint a c) pont szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Emellett kértem a Törvényszéket a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazására is, tehát a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltűntetését a további jogsértéstől. Továbbá kértem alperes kötelezését a Ptk. 2:52. § (1) bekezdés alapján 300.000,- forintos sérelemdíj és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 82. § alapján perköltségem megfizetésére.

8. Keresetlevelemben hivatkoztam többek között a Gyvt. preambulumára, ami az Alaptörvény 28. cikke értelmében elsődlegesen figyelembe veendő a jogszabály céljának

megállapításához; továbbá az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett ENSZ Gyermekjogi Egyezményének (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény, CRC) és Magyarország Alaptörvényének több cikkére is. Érvelésem röviden összefoglalva arra épült, hogy mivel a hivatkozott jogforrások rögzítik a gyermek legfőbb érdekének elvét, a művelődéshez való jogot, valamint a szülők azon jogát, hogy a gyermeküknek adandó nevelést megválasszák, a múzeum jogszabályértelmezése a Gyvt. 6/A. §-ra vonatkozóan súlyosan korlátozó és önkényes, így álláspontom szerint alaptörvényellenes.

9. Alperes múzeum ellenkérelmében (I/7. sz. alatt mellékelve) arra hivatkozott, hogy jogszabályi kötelezettségének tett eleget a fotókiállítás egy részének elkülönítésekor (az érintett kép I/8. szám alatt mellékelve). A panaszban lévő sommás jogszabályi hivatkozáson túl az ellenkérelemben a múzeum értelmezte érdemben a rendelkezést, azt állapította meg, hogy a Gyvt. alapján tilos bármilyen homoszexualitást ábrázoló tartalom megjelenítése 18 éven aluliak számára. A Gyvt. módosításának indokolására és alapvető rendelkezéseire is hivatkozva a múzeum szerint ezen jogszabály szigorú kötelezettséget állapít meg részére.

10. A Fővárosi Törvényszék 2025. január 24-én hozott ítéletében elutasította a keresetemet (I/3. sz. alatt mellékelve). A Törvényszék rögzítette, hogy jelen jogvita tárgya kizárólag jogi minősítési kérdés, a tényeket érintően nincs vita. Alperes múzeum eljárását azért találta megfelelőnek, mert a mellékelt fotó címe „Homosexuality”, így a fotó tényleges vizuális tartalmának nem tulajdonított jelentőséget, azt nem vizsgálta. Továbbá a Törvényszék osztotta alperes múzeum értelmezését a Gyvt. 6/A. §-t érintően, illetve megállapította, hogy a Gyvt. 6/A. § alapján jogszerű alperesi magatartás nem lehet jogellenes. A Törvényszék ítélete szerint az életkor miatti hátrányos megkülönböztetés esete nem állt fenn, mivel a megkülönböztetés jogszerűen, más alapjog érvényesülése érdekében történt; továbbá a családi élethez fűződő jogok sérelme sem állapítható meg, mert a szülő jogát jogszabályok felülírhatják, így az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette a múzeum eljárása. Az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése, valamint a személyes meghallgatásom iránti kérelmemnek a Törvényszék nem adott teret, ennek indokát azonban nem rögzítette az ítéletében.

11. Az ítélettel szemben fellebbezést nyújtottam be 2025. március 6-án (I/9. sz. alatt mellékelve), melyet az Ítéltábla hiánypótlási felhívásának eleget téve később – technikai részlettel – kiegészítettem. Előadtam, hogy álláspontom szerint az elsőfokú ítélet jogszabályba ütközik, mivel i) a Gyvt. nem értelmezhető textualista módszerrel a törvényszéki ítélet szerinti módon, ii) a művészeti alkotás megjelenítését nem fedi le a cím önmagában, iii) alapjogi teszt nem került

teljeskörűen elvégzésre a Törvényszék által, továbbá iv) indokolás nélkül mellőzte a Törvényszék a személyes meghallgatásomat és a normakontroll eljárás kezdeményezését.

12. 2025. július 3-án hozott ítéletében (I/2. sz. alatt mellékelve) a Fővárosi Ítéltábla helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. Az Ítéltábla döntése szerint eljárási hiányosság, de az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárási szabálysértésnek nem tekinthető, hogy az elsőfokú bíróság nem indokolta meg a személyes meghallgatásom elmaradását, illetve az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésének mellőzését (Indokolás [31]); továbbá szintén hiányosságnak jelöli meg az ítélet, hogy az elsőfokú bíróság nem végezte el az alapjogi tesztet az ütköző alapjogok fennállása ellenére (Indokolás [33]). Az Ítéltábla érvelése szerint a közvetlen hátrányos megkülönböztetés egyértelműen megvalósult, azonban a múzeum által csatolt kép és annak címe alapján megállapítható, hogy a Gyvt. 6/A. § szerint szükséges volt korlátoznia a múzeumnak a fotó megtekintésének lehetőségét, így az egyenlő bánásmód követelményét nem volt köteles megtartani.

13. A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a fellebbezésben alappal kifogásoltam, hogy az elsőfokú bíróság nem végezte el az alapjogi tesztet. A másodfokú bíróság ezt a hiányt maga is elismeri, emiatt a másodfokú bíróság maga kívánta elvégezni az alapjogi tesztet, és ítéleti indokolása szerint az alperesi magatartás nem volt diszkriminatív (Indokolás [42]).

II. A bírói döntés alaptörvény-ellenességének okai

A korábbi alkotmánybírósági gyakorlat alkalmazhatóságáról

14. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy „*az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni*”. Ugyanakkor a testület a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatának indokolása során azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény negyedik módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi érveléssel mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye*

az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.”

15. Elöljáróban fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság elvárja a rendes bíróságoktól, hogy ítékezésük során az ügy alapjogi aspektusait figyelembe vegyék. Az Alaptörvény 28. cikkének első mondata ([a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik) az állam (a bíróságok) kötelezettségévé tette, hogy az alapjogokat a magánjog alanyai közötti viszonyokban is érvényre juttassa. Emellett természetesen a jogalkotó feladata az Alaptörvényben foglalt jogok érvényesítése a normaalkotási tevékenysége során, de amint a magánjogi jogszabályoknak meg kell felelniük az Alaptörvényben foglaltaknak, úgy a magánjogi jogalanyokra is – közvetett módon – kihat az Alaptörvény normatartalma, a valódi alkotmányjogi panasz intézményén és a rendes bíróságok alkotmánybírósági határozatokra alapított joggyakorlatán keresztül.

16. Ezzel a rendes bíróságok ítélező tevékenysége ténylegesen is alkotmányjogilag kötötté vált, tevőleges védelmi kötelezettségük keletkezett az alapjogvédelem terén. Az Alaptörvény említett rendelkezése azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy az elbírálandó ügyek alkotmányjogi aspektusát, alapjogi relevanciáját felismerjék, az érintett alapvető jogok tartalmát feltárják, és erre tekintettel értelmezzék és alkalmazzák konkrét jogvitákban a jogszabályokat. Amint az Alkotmánybíróság azt az alkotmányjogi panasz jogintézményével összefüggésében kifejtette: „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás (18); 13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás (30)).

17. Mindezek – amint ezt az Alkotmánybíróság már több esetben is hangsúlyozta – nem azt jelentik, hogy a bíróságoknak közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk a döntéseiket, hanem azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági

szempontokra (7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]).

Az Alkotmánybíróság jelen ügyben releváns gyakorlata

A magánélet és magánszféra védelme

18. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt *magán- és családi élet védelméhez való jog* az egyén magánszféráját védi az állami beavatkozástól. A magánszféra és a családi élet védelme teremti meg az ember és közvetlen környezete számára azt a teret vagy közösséget melyben önmaga lehet és önmaga maradhat. A magánszféra védelmének hazai és nemzetközi gyakorlata az emberi méltósághoz hasonló kiterjesztett, generális védelmi funkciót tulajdonít, mely felöleli a személyiség szabad kibontakoztatását, a családi élet és döntések szabadságát, a testi és lelki integritást. Az Alaptörvény nem normatív eleme, a Nemzeti Hitvallás is célul tűzi ki a következőket: „*Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet.*”

19. Az Alkotmánybíróság a 32/2013. (XI. 22.) AB határozatában értelmezte a magánszférához való jogot és az annak viszonyát az emberi méltósághoz való joghoz. Megállapította, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a régi Alkotmány 59. § (1) bekezdésével ellentétben – átfogóan védi a magánszférát: az egyén magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét.

20. A magánszféra lényege tekintetében továbbra is fenntarthatónak tartotta az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában megfogalmazott – a magánélet fogalmának esszenciáját jelentő, általános érvényű – megállapítást, miszerint a magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek [36/2005. (X. 5.) AB határozat, ABH 2005, 390, 400.].

21. Rávilágított arra, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánszférához való jog és az Alaptörvény II. cikke által garantált emberi méltósághoz való jog között különösen szoros a kapcsolat. Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb

értelemben vett magánszférára (kapcsolattartás), illetve arra a térbeli szférára is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).

22. Figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény hatályba lépése előtt a magánszféra védelme nem került külön nevesítésre az Alkotmányban, az Alkotmánybíróság az emberi élet és méltóságból olvasztotta ki ezt az alapvető jogosultságot. Ennek értelmében a magánszféra legfőbb célja, hogy az ember egy olyan minimális (vagy éppen maximális) szabadsággal rendelkezzen az élet meghatározott területén, amelyen mozogva biztosított számára az önkiteljesítés, az önmegvalósítás és az önrendelkezés joga. Ezt nevezhetjük a személyiség szabad kibontakoztatásának is. Ezek a jogok az élethez és emberi méltósághoz való jogból, mint anyajogból erednek.

23. Alkotmánybíróság kiemelte, hogy „a szülő-gyermek viszonyt mint a családi kapcsolat alapját az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése kifejezett védelemben részesíti, illetve az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése – a kapcsolattartás mellett – garantálja a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogot is.

24. A magyar állam tehát védelemben részesíti a szülő és a gyermek között fennálló, sajátos hozzátartozói köteléket. Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából – mely a 13/2013. (VI. 7.) AB határozatban a korábbi alkotmánybírósági határozatban foglaltakra tekintettel továbbra is irányadó – megállapítható, hogy ez a kötelék nemcsak a de facto szülő-gyermek viszony (vagyis vérszerinti szülő és gyermeke), hanem a de jure értelemben vett szülő-gyermek viszony (vagyis örökbefogadó szülő és gyermek, esetleg nevelőszülő és nevelt gyermek) esetében is fennállhat és védelmet élvez. A család alkotmányos védelme ugyanis nemcsak a házasságon alapuló családra, hanem a szociológiai értelemben vett családi életre is vonatkozik {57/1991. (XI. 8.) AB határozat, [3] bekezdés}.

A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való joga

25. A **gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése rögzíti.** A gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz. Így kifejezetten a gyermekek jogaként rögzíti a törvény a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való jogot. E védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat. Ennek megfelelően a

gyermek szülei, családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges feltételeket. A gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga az állam kötelességét alapozza meg a gyermek személyiségfejlődése intézményes védelmére. A gyermek, mint az alapjogok alanya oldalán az életkorból adódó hátrányokat az állam oldaláról az az intézményvédelmi kötelezettség egyenlíti ki, hogy az államnak aktívan kell cselekednie a gyermekek alapvető jogainak előmozdítása, érvényesülése és védelme érdekében.

26. A Gyermekjogi Egyezmény preambuluma rögzíti, hogy *a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után egyaránt.* Az Egyezmény 1991-től a magyar belső jog része, részes államaként Magyarország kötelezettséget vállalt a gyermekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények létesítésre, ezen intézményekben a jogszabályoknak megfelelő szakmai létszám, szakértelem, biztonság, az egészséges környezetet biztosítására.

27. A Gyermekjogi Egyezmény minden gyermekekkel kapcsolatba kerülő intézményt és hatóságot a gyermek legjobb érdekének megfelelő eljárásra, döntésre kötelez. Ezt az alaptételt megtaláljuk a Gyermekjogi Egyezmény preambulumban, ami rögzíti, hogy a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után egyaránt. Az Egyezmény 3. cikke rendelkezik továbbá *a gyermek legjobb érdekének védelme elvéről, melyet a részes államoknak minden, a gyermeket érintő döntésük során elsődlegesen figyelembe kell venniük.* Az államok további kötelezettsége ebből fakadóan a gyermekek jogait és érdekeit megfelelően védő szabályozás megalkotása, melynek ki kell terjednie különösen azon helyzetekre, ahol a szülők nem tudják biztosítani gyermekük megfelelő védelmét; az államnak megfelelő védőhálót kell létrehoznia, biztosítva a gyermek védelmét minden körülmények között.

28. Az Egyezmény 4. cikke szerint *tiszteletben kell tartani a szülőknek azon felelősségét, jogát és kötelességét, hogy a gyermeknek az Egyezményben elismert jogai gyakorlásához, illetve képességei fejlettségének megfelelően, iránymutatást és tanácsokat adjanak.* A Gyermekjogi Bizottság 14. számú Kommentárja¹ hangsúlyozza az állam kötelezettségét, hogy hozzon létre egy olyan jogi feltételrendszert, mely az állami és magánvállalkozások tevékenysége

¹ 14. számú Átfogó Kommentár (2013) a gyermekek legjobb érdekük elsődleges szempontként történő figyelembevételéhez való jogáról.

Lásd: https://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf

során megfelelően biztosítja a *gyermekek érdekeinek védelmét. A gyermekek sajátos függő helyzetben vannak, jogaik sérelme esetén pedig jogorvoslati lehetőségeikben jelentősen korlátozottak.* A gyermek mindenekfelett álló érdekének feltétlenül érvényesülnie kell minden hatósági és bírósági eljárás során, így különösen a gyermekek számára közvetlenül szolgáltatásokat nyújtó intézmények tekintetében. Az Egyezmény 4. cikke alapján a részes államok kötelesek meghozni minden olyan intézkedést, amely az Egyezményben foglalt jogok érvényesüléséhez szükséges. **Elsődlegesen tehát a szülők közös felelőssége a gyermek legjobb érdekeinek biztosítása, azokban a helyzetekben azonban, ahol a szülő ellenőrzési körén kívül esik gyermeke szükségleteinek és biztonságának garantálása az állam köteles megfelelő intézkedéseket tenni a gyermek védelme érdekében.**

29. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének Bizottsága (a továbbiakban: CRC Bizottság) országjelentésében² kiemelte, hogy az államok kötelesek különös figyelmet fordítani az LMBTQI közösséghez tartozó (leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszex) gyermekekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés megelőzésére és a hátrányos helyzetük felszámolására.

30. Az Egyezmény 12. cikkének megfelelően a részes államoknak intézkedéseket kell bevezetniük annak érdekében, hogy garantálják a serdülők jogát ahhoz, hogy véleményt nyilvánítsanak minden őket érintő kérdésben, életkoruknak és érettségüknek megfelelően, és biztosítsák, hogy véleményüknek kellő súlyt tulajdonítsanak. Ez például vonatkozik az oktatással, egészséggel, szexualitással, családi élettel, valamint az igazságügyi és közigazgatási eljárásokkal kapcsolatos döntésekre is.³

31. A 14. számú Átfogó Kommentár kiemeli azt is, hogy a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális serdülőket gyakran üldöztetés éri, ideértve a bántalmazást és erőszakot, a megbélyegzést, a diszkriminációt, a zaklatást, az oktatásból és képzésből való kizárást, valamint a családi és társadalmi támogatás hiányát, továbbá a **szexuális és reprodukatív egészségügyi szolgáltatásokhoz és információkhoz való hozzáférés hiányát**.¹⁶ Szélsőséges esetekben szexuális erőszak, nemi erőszak és akár halál is fenyegetheti őket. Ezeket a tapasztalatokat összefüggésbe hozták az alacsony önértékeléssel, a depresszió magasabb arányával, az öngyilkossággal és a hajléktalansággal.

² CRC/C/GTM/CO/7.

³ 20. számú Átfogó Kommentár (2016). CRC/C/GC/20.

32. A Bizottság a 20. számú Átfogó Kommentárjában hangsúlyozza valamennyi serdülő véleménynyilvánítási jogát, valamint testi és lelki integritásuk, nemi identitásuk és kibontakozó autonómiájuk tiszteletben tartását. Az államoknak hatékony intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében is, hogy valamennyi leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszexuális serdülőt megvédjék az erőszak, a diszkrimináció és a zaklatás minden formájától, többek között a közvélemény érzékenyítésével és biztonsági, valamint támogatási intézkedések bevezetésével.⁴

33. A Bizottság A gyermek meghallgatáshoz való jogáról szóló 12. számú Átfogó Kommentárja⁵ kiemeli, hogy a részes államoknak biztosítaniuk kell a meghallgatáshoz való jogot minden olyan gyermek számára, aki „képes saját véleményt alkotni”. Ezt a megfogalmazást nem korlátozásként, hanem inkább kötelezettséggként kell értelmezni, amely arra kötelezi a részes államokat, hogy a lehető legnagyobb mértékben felmérjék a gyermek képességét önálló vélemény kialakítására. Ez azt jelenti, hogy a részes államok nem indulhatnak ki abból a feltételezésből, hogy a gyermek képtelen saját véleményt megfogalmazni. Éppen ellenkezőleg: a részes államoknak abból kell kiindulniuk, hogy a gyermek képes saját véleményt kialakítani, és el kell ismerniük, hogy joga van azt kifejezni; nem a gyermek feladata, hogy előzetesen bizonyítsa képességét.

34. A Bizottság 12. számú Átfogó Kommentárjában hangsúlyozza, hogy a Gyermekegyezmény 12. cikke nem határoz meg életkori korlátot a gyermek számára saját véleményének kifejezésére, és arra ösztönzi a részes államokat, hogy se jogszabályban, se gyakorlatban ne vezessenek be olyan életkori határokat, amelyek korlátoznák a gyermek meghallgatáshoz való jogát minden őt érintő ügyben. Másodszor, nem szükséges, hogy a gyermek átfogó ismeretekkel rendelkezzen az adott ügy minden vonatkozásáról; elegendő, ha megfelelő mértékű megértéssel bír ahhoz, hogy saját véleményét kialakíthassa. A 12. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy különösen „minden, a gyermeket érintő igazságügyi és közigazgatási eljárásban” biztosítani kell a meghallgatás lehetőségét. A Bizottság hangsúlyozza, hogy ez a rendelkezés minden, a gyermeket érintő releváns igazságügyi eljárásra korlátozás nélkül érvényes.

35. A CRC Bizottság országjelentései a részes államok vonatkozásában konkrét javaslatokat tartalmaznak. A Bizottság előírta így Magyarországra azt, hogy intézkedéseket tegyen a nyilvánosság diszkriminációmentességgel kapcsolatos oktatására, és bővítse iskolai programjait. A

⁴ 20. számú Átfogó Kommentár, 33-34. bekezdések.

⁵ 12. számú Átfogó Kommentár (2009). CRC/C/GC/12.

CRC Bizottság Magyarország vonatkozásában következetesen kiemeli, hogy gyermekek is tagjai az LMBTQI közösségnek. Az ő védelmük a magyar állam vitathatatlan kötelezettsége.⁶

36. A Magyarországot érintő rendszeres vizsgálat során 2020-ban közzétett záró észrevételek világosan rámutatnak az állam kötelezettségére. A záró észrevételeiben a Bizottság kiemeli, hogy Magyarország köteles biztosítani a hátrányos és marginalizált helyzetű gyermekek – például a lányok, a fogyatékossgal élő gyermekek, a roma gyermekek, a migráns és kísérő nélküli gyermekek, valamint a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszex gyermekek – elleni megkülönböztetést tiltó törvényeinek hatékony végrehajtását.

37. Ezen alapjogi hivatkozással összefüggésben továbbá nem kerülhető meg az Emberi Jogok Európai Bíróságának azon döntése, amely egy azonos nemű párról, általuk alapított családról szóló mesekönyv betiltásának vizsgálata során a következőket rögzítette. „Hasonlóképpen, különböző nemzetközi szervezetek, mint például a PACE, a Velencei Bizottság, az ECRI, az Európai Parlament és az ENSZ szexuális irányultsággal és nemi identitással foglalkozó független szakértője, bírálják azokat a törvényeket, amelyek korlátozni kívánják a gyermekek hozzáférését a különböző szexuális irányultságokkal kapcsolatos információkhoz, azzal az indokkal, hogy nincs tudományos bizonyíték arra, hogy az ilyen információk, ha objektív és életkornak megfelelő módon kerülnek bemutatásra, kárt okozhatnak a gyermekeknek. Éppen ellenkezőleg, a szóban forgó szervek hangsúlyozták, hogy éppen az ilyen információk hiánya és az LMBTQI személyek társadalomban való folyamatos megbélyegzése káros a gyermekekre nézve (lásd a vonatkozó nemzetközi anyagot a fenti 105–122. bekezdésben). Az ügyben érintett harmadik felek azt is előadták, hogy az LMBTQI-vel kapcsolatos tartalmakat gyermekek számára károsnak minősítő jogi szabályok hozzájárulnak az LMBTQI-ként azonosuló vagy azonos nemű családokból származó gyermekek által tapasztalt diszkriminációhoz, zaklatáshoz és erőszakhoz. [...] Ezenkívül a Bíróság határozottan úgy véli, hogy azok az intézkedések, amelyek kizárólag a szexuális irányultság alapján korlátozzák a gyermekek hozzáférését az azonos neműek közötti kapcsolatokra vonatkozó információkhoz, szélesebb körű társadalmi következményekkel járnak. Az ilyen intézkedések, függetlenül attól, hogy közvetlenül törvényben vannak-e rögzítve, vagy eseti döntésekben kerülnek elfogadásra, azt mutatják, hogy a hatóságok bizonyos típusú kapcsolatokat és családokat részesítenek előnyben másokkal szemben – hogy a különböző neműek közötti kapcsolatokat társadalmilag elfogadottabbnak és értékesebbnek tartják, mint az azonos neműek közötti kapcsolatokat, ezáltal hozzájárulva az utóbbiak folyamatos megbélyegzéséhez. Ezért az ilyen

⁶ CRC/C/HUN/CO/6. a Bizottság záró észrevételei.

korlátozások, bár hatályuk és hatásuk korlátozott, összeegyeztethetetlenek a demokratikus társadalomban rejlő egyenlőség, pluralizmus és tolerancia eszméivel (lásd Bayev és társai ügy, § 83).

38. A fentiekre tekintettel a Bíróság megállapítja, hogy amennyiben a gyermekek azonos neműek közötti kapcsolatokra vonatkozó információkhoz való hozzáféréseinek korlátozása kizárólag a szexuális irányultságra vonatkozó megfontolásokon alapul – vagyis amennyiben nincs más szempontból alapja annak, hogy az ilyen információkat a gyermekek növekedése és fejlődése szempontjából nem megfelelőnek vagy károsnak tekintsék –, akkor azok nem szolgálnak olyan célokat, amelyek az Egyezmény 10. cikke (2) bekezdése értelmében elfogadhatónak tekinthetők, és ezért összeegyeztethetetlenek a 10. cikkel.” [ld. CASE OF MACATÉ v. LITHUANIA; no. 61435/19 [GC], 23 January 2023; §§ 211-216]

A diszkrimináció tilalma [Alaptörvény XV. cikke (1) és (2) bekezdései]

39. Az Alaptörvény XV. cikkének (1) és (2) bekezdése tartalmazza a diszkrimináció tilalmát, mely szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

40. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint alkotmányellenes megkülönböztetésről van szó, ha a jogszabály egymással összehasonlítható, a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.

41. Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alkotmánybíróság egyenlőséggel kapcsolatos korábbi gyakorlata szerint az azonos szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra nézve eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába utkozik, kivéve, ha az elterésnek észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka van, azaz nem önkényes (7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [56], 33/2014. (XI. 7.) AB határozat, Indokolás [52]).

42. A tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom

aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhatta meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak.

43. A megkülönböztetés alkotmányosságának a vizsgálatkor alapvetően abból kell kiindulni, hogy a diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden különbségtétel tilos, hanem azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a jognak mindenkit egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie (3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [47]). Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatti alaptörvény-ellenesség akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos – homogén – csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között tesz különbséget, és a különbségtétel nem igazolható: az eltérő szabályozásnak nincs észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka, vagyis önkényes (3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54], 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41], 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32], 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [78]–[80]).

44. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a hátrányos megkülönböztetést nem csak az azonos csoportba tartozó személyek eltérő kezelése valósíthat meg, hanem az is, ha ténylegesen különböző helyzetben levőket kezelnek azonosan. A diszkrimináció tilalma tehát egyfelől azt követeli meg, hogy a különbözőeket különbözően, másfelől azt, hogy az azonosakat azonos módon kezelje a jog: "az egyenlő bánásmód követelményéből az fakad, hogy a hasonló eseteket hasonlóan, míg a különböző eseteket különbözőképpen kell kezelni" (3073/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [45]). Azt is megállapította már a testület, hogy **"[h]a az állam a különböző helyzetek között - azzal, hogy az azokban rejlő lényeges különbözőségeket figyelmen kívül hagyja - egyenlőtlen elbánást eredményező módon azonosságot állapít meg, az személyek közötti tilos megkülönböztetést eredményez, és ezért alkotmányellenes"** (12/2018. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [82]; 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [244]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [49]).

A művelődéshez való jog

45. A kulturális eseményekből való kizárás sérti az Alaptörvény XI. Cikkében foglalt művelődéshez való jogot. A t. Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdése értelmében minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez; értve ez alatt a személyiség fejlődését szolgáló általános kultúra, műveltség elsajátításának a jogát, amelyet (legalábbis a művelődés alapjainak a megszerzését) az egyén többek között az oktatással sajátítja el.

Ennek megfelelően állapítja meg az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdése, rögzítve az állam **intézményvédelmi kötelezettségét**, hogy ezt az állam **a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével**, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással biztosítja. [9/2019. (III. 22.) AB határozat].

46. A 32/2012. (VII. 4.) AB határozatában kimondta az Alkotmánybíróság, hogy az Alkotmány 70/F. § (2) bekezdés és az Alaptörvény XI. cikk (2) bekezdés alapján az állam a művelődéshez való jogot – többek között – a „képességei alapján mindenki számára hozzáférhető közép- és felsőfokú oktatás” útján, továbbá „az oktatásban részesülők anyagi támogatásával” biztosítja. **Elsősorban tehát állami kötelezettségről van szó**, és nem arról, hogy az Alkotmány e rendelkezése alapján bárkinek alanyi joga volna arra, hogy az általa megjelölt felsőoktatási intézményben folytassa tanulmányait. [375/B/2001. AB határozat, ABH 2004, 1527, 1530.] A művelődéshez való jog akkor valósul meg a felsőfokú oktatásban, ha az mindenki számára képességei alapján hozzáférhető, továbbá az oktatásban részesülők anyagi támogatást kapnak. [1310/D/1990. AB határozat] **Az állam köteles mindenki számára – hátrányos megkülönböztetés nélkül – biztosítani e jog gyakorlását lehetővé tevő szervezeti és jogszabályi feltételeket.** [18/1994. (III. 31.) AB határozat, ABH 1994, 88, 89.; 27/2005. (VI. 29.) AB határozat, ABH 2005, 280, 285.]

A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog – a bírósághoz való jog

47. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül elbírálja.

48. Mint ahogyan arra a 8/2020. (V. 13.) AB határozatában a testület rámutatott, az ezen cikk által biztosított jogosultság „nem a materiális igazsághoz vezető bírósági eljáráshoz való alapjogot tételezi. Ez az eljárási alapjog sem morális értékítéletet fejez ki. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog az eljárás egészének a minőségét védi, ami korlátozhatatlan, mert már maga is jogi mérlegelés eredménye. A tartalmát különböző részjogosítványok képezik. Ezek egyike a bírósághoz fordulás joga,” ami „nem a törvényektől oldja el a bíróságot, hanem azt követeli meg, hogy a bíróság megmérhesse a peresített igényeket az alkalmazandó anyagi jog és eljárásjog mércéivel, minden lényeges jogkérdést azonosíthasson és azokban a jog értelmezése útján dönthessen” (Indokolás

[50]). A bírósághoz fordulás jogából az a kötelezettség hárul az államra, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson [59/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 353].

49. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az eljárás minősége: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét [35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211]. Az eljárás tisztességességének önmagában nem elégséges feltétele a bírósági út igénybevételének a lehetővé tétele, az csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagál (dönt) a perben előterjesztett kérelmekre [26/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [62]].

50. A 7/2013. (III. 1.) AB határozat pedig megerősítette az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát, amely szerint „önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is” (Indokolás [24]).

51. Fentiek alapján tehát a bírói út igénybe-vételének biztosítása, azaz a bírósághoz fordulás joga mindenekelőtt azt foglalja magában, hogy az érintett kezdeményezheti a bíróság eljárását, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, továbbá megköveteli, hogy a bíróság a tényállás megállapítását követően összemérje a peresített igény és az alkalmazandó jog tartalmát, és az ügyben – amennyiben az szükséges, jogértelmezés útján – indokolt döntést hozzon a véglegesség igényével, azaz hatékony bírói jogvédelmet nyújtson.

52. A bírósághoz való fordulás jogának esszenciális elemei tehát a következők szerint foglalhatók össze: egyik aspektusa tehát a) egy törvényes bírói fórum reális elérhetőségét biztosító hozzáférés joga, azaz egy legitim bíróság előtti eljárás kezdeményezésének joga, a következő b) a perbe vitt, a vitatott jogokra és kötelezettségekre vonatkozó, egy tisztességes eljárás bíróság általi lefolytatásához való jog, és végül c) a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jogosultság a véglegesség igényével, megfelelően indokolt bírósági döntéssel alátámasztottan.

Az Abtv. 27. § (1) bekezdése tekintetében – elsődleges kérelem

53. Jelen esetben 15 évesen teljesen tisztában voltam azzal, hogy LMBTQI témájú kiállítást szeretnék megnézni, ezt szüleimmel előzetesen részletesen megbeszéltem és engedélyt kaptam tőlük is a kiállítás megnézésére. Alapjogsérelmem abban áll, hogy az állam mérlegelés nélkül felülbírálja, hogy a művelődéshez való jogom milyen tartalmú művészeti alkotásokra terjedhet ki, figyelmen kívül hagyva, hogy érett kiskorúként képes vagyok dönteni az engem érintő kérdésekben, különösen, hogy szüleim véleményét előzetesen kikértem és ők is támogatták a kiállítás megnézését.

54. Az eljáró bíróságok egy szubjektív, művészetet és művelődést érintő kérdésben úgy döntöttek el, hogy számomra mi „kívánatos” és mi nem az, hogy sem az én, sem szüleim véleményét és akaratát nem vették figyelembe. Az ügyemben eljáró bíróságok engem meg sem hallgattak, meg sem kíséreltek értékelni, hogy belátási képességem kiterjed-e a kiállítás megnézéséről hozott döntésre. [Gyermejkogi Egyezmény 5. cikk] A bírósági eljárásban véleményemet nem vették figyelembe, a fejem fölött hoztak döntést. Az eljáró bíróságok semmibe vették szüleim tudatos gyermeknevelési döntését is, szüleim nevelési kompetenciáját indokolás nélkül bírálták felül az eljáró bíróságok.

55. Személyes meghallgatásom azon túlmenően, hogy kizárta, hogy a bíróságok érettségemet és a témában való tájékozottságomat, illetve konkrétan a számomra fennálló „veszélyt” értékeljék, tisztességes eljáráshoz való jogom sérelmét is eredményezte. A Gyermejkogi Egyezmény Bizottsága 12. számú Átfogó Kommentárjában hangsúlyozza, hogy a Gyermejkogi Egyezmény 12. cikke nem határoz meg életkori korlátot a gyermek számára saját véleményének kifejezésére, és arra ösztönzi a részes államokat, hogy se jogszabályban, se gyakorlatban ne vezessenek be olyan életkori határokat, amelyek korlátoznák a gyermek meghallgatáshoz való jogát minden őt érintő ügyben.

56. A Gyermejkogi Egyezmény szerint továbbá nem szükséges, hogy a gyermek átfogó ismeretekkel rendelkezzen az adott ügy minden vonatkozásáról; elegendő, ha megfelelő mértékű megértéssel bír ahhoz, hogy saját véleményét kialakíthassa. A 12. cikk (2) bekezdése kimondja, hogy különösen „minden, a gyermeket érintő igazságügyi és közigazgatási eljárásban” biztosítani kell a meghallgatás lehetőségét. A Bizottság hangsúlyozza, hogy ez a rendelkezés minden, a gyermeket érintő releváns igazságügyi eljárásra korlátozás nélkül érvényes.

57. Az eljáró bíróságok a Gyvt. 6/A. §-át nem annak alapjogi tartalmára tekintettel alkalmazták ügyekben. A másodfokú bíróság ítéletében maga is rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság az ügy alapjogi relevanciáját nem ismerte fel, alapjogi tesztet nem vezetett le. [3/2015. (II. 2.) AB határozat] A másodfokú bíróság az eljárás ezen fogyatékoságát maga igyekezett orvosolni a szükségességi-arányossági teszt levezetése útján.

58. Az eljáró bíróságok ítéletei az eljárás középpontjában álló kép kapcsán nem fejtették ki, hogy az a Gyvt. 6/A. § melyik fordulátát jeleníti meg: az pornográf tartalom vagy a szexualitást öncélúan ábrázolja vagy a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg.

59. A Gyvt. 6/A. §-ában rögzített fogalmak közül vizsgálni szükséges, hogy melyik teljesül az adott ügyben, a konkrét kép vonatkozásában. A jogszabály nem tartalmaz iránymutatást a fogalmak tartalmát illetően, ezért különös jelentőséggel bír, hogy a bírói gyakorlat milyen normatartalmat tulajdonít a fogalmaknak.

60. A jogszabályi rendelkezés egy kategória alá vonja a homoszexualitás népszerűsítését és megjelenítését, holott a két fogalom értelemszerűen nem azonos, ennek pedig alapjogi relevanciája van.

61. A szükségességi-arányossági teszt során jelentőséggel bír, hogy az állam a homoszexualitás népszerűsítését vagy már önmagában annak bármilyen ábrázolását, megjelenítését is tiltja. A szexuális orientáció megjelenésének megtiltása egyértelműen súlyosabb beavatkozás a gyermekek (és szüleik) alapjogaiba. Amennyiben valaminek a pusztá megjelenését is tiltja a jogalkotó és jogalkalmazó, az preventív korlátozásnak minősül és dermesztő hatással bír. A népszerűsítés tilalma ennél enyhébb fokú beavatkozás az egyén magánszférájába. [32/2013. (XI. 22.) AB határozat]

62. Az eljáró bíróságok egyáltalán nem tértek ki a Gyvt. 6/A. § értelmezésére, az ítéletekből nem derül ki, hogy – az általános és feltétel nélküli tilalmon túl – mi is a jogszabályi rendelkezés jelentése, normatartalma. A normatartalom és a fogalmak jelentése azért is alapvető fontosságú, mert az egyének ennek alapján tudják magatartásukat a jogszabály rendelkezéséhez igazítani.

63. Hivatkozom arra is, hogy a normatartalom és a jogszabályi fogalmak jelentésének feltárása nélkül a jogalkalmazói tevékenység nem jelent érdemi vizsgálatot. A szükségességi-arányossági teszt

több lépésének elvégzéséhez is elengedhetetlen, hogy a bíróságok a jogszabályi rendelkezés jelentését feltárják.

64. Az elsőfokú bíróság még az ügy alapjogi jelentőségét sem ismerte fel (ahogyan arra a másodfokú bíróság is rámutatott), így a normatartalom vizsgálatát is elmulasztotta az elsőfokú bíróság.

65. A másodfokú bíróság ítéletében szerint „*az elzárt kép címe és ábrázolása szerint a Gyvt. szabályozási körébe esik. Maga a képi megjelenítés egyértelműen kapcsolódott a kiállított fotó címéhez és az adott kiállítás rész tematikájához is.*” A másodfokú bíróság sem foglalt állást abban, hogy a Gyvt. 6/A. § melyik fogalma alapján tartozik a kép a 6/A. § alá. Feltehetőleg a bíróság a homoszexualitás népszerűsítését vagy megjelenítését értette ez alatt, de erről az ítélet nem ad számot.

66. A másodfokú bíróság által elvégzett szükségességi-arányossági mérlegelés ebből a kiindulópontból is eleve hibás. A népszerűsítés tilalmazása és a pusztta megjelenítés tilalma két, egymástól minőségileg eltérő alapjogkorlátozás. Ennek jelentősége van a szükségességi-arányossági teszt szükségességi altesztje során (Van-e enyhébb, a legitim cél elérésére alkalmas korlátozás?) és az arányossági alteszt (A korlátozásban rejlő hátrányt ellensúlyozza-e az elérni kívánt célban rejlő érték?) során is.

67. A megjelenítés tiltása preventív korlátozás és azt a jogértelmezést rejti inherensen magában, hogy a homoszexualitás jelenléte és bármilyen megjelenése a konkrét körülményektől függetlenül *ab ovo* veszélyes a gyermekekre. A másodfokú bíróság ezen álláspontja a Gyermejkogi Egyezményen ellentétes, ezt eleve kizárja az a tény, hogy LMBTQI gyermekek élnek, léteznek.

68. Ahogyan arra a Gyermejkogi Egyezmény és a Bizottság is számos alkalommal rámutatott, a gyermekek között is vannak LMBTQI gyermekek. A homoszexualitás pusztta megjelenítése mégis hogyan lehetne eleve és minden esetben veszélyes, ha az LMBTQI gyermekek létezése nem vitatható ténykérdés? Ahogyan arra a Gyermejkogi Bizottság is rámutat, ráadásul a társadalom sérülékeny csoportját alkotják ezek a gyermekek.

69. A Gyermejkogi Egyezmény Bizottságának országjelentései a részes államok vonatkozásában konkrét javaslatokat tartalmaznak. A Bizottság előírta így Magyarország részére azt, hogy intézkedéseket tegyen a nyilvánosság diszkriminációmentességgel kapcsolatos oktatására, és bővítse iskolai programjait. A CRC Bizottság Magyarország vonatkozásában következetesen

kiemeli, hogy gyermekek is tagjai az LMBTQI közösségnek. Az ő védelmük a magyar állam vitathatatlan kötelezettsége.⁷

70. A Magyarországot érintő rendszeres vizsgálat során 2020-ban közzétett záró észrevételek világosan rámutatnak az állam kötelezettségére. A záró észrevételeiben a Bizottság kiemeli, hogy Magyarország köteles biztosítani a hátrányos és marginalizált helyzetű gyermekek – például a lányok, a fogyatékkal élő gyermekek, a roma gyermekek, a migráns és kísértő nélküli gyermekek, valamint a leszbikus, meleg, biszexuális, transznemű és interszex gyermekek – elleni megkülönböztetést tiltó törvényeinek hatékony végrehajtását.

71. Jelen esetben az eljáró bíróságok mindezekre nem voltak figyelemmel, amikor az LMBTQI gyermekek létezését is tulajdonképpen kétségbe vonták.

72. A t. Alkotmánybíróság és az Alapvető Jogok Biztosának gyakorlata rámutat, hogy elsődlegesen a szülők közös felelőssége a gyermek legjobb érdekeinek biztosítása, [azonosan: Gyermekjogi Egyezmény 4. cikke és 14. számú Átfogó Kommentár] azokban a helyzetekben azonban, ahol a szülő ellenőrzési körén kívül esik gyermeke szükségleteinek és biztonságának garantálása az állam köteles megfelelő intézkedéseket tenni a gyermek védelme érdekében.

73. Ebből következik, hogy az állam védelmi kötelezettsége alapvetően azokban az élethelyzetekben kell, hogy érvényre jusson, amikor a gyermek nincs közvetlen szülői felügyelet alatt. A szülő által szándékosan és kifejezett módon eldöntött kérdések esetén az állam köteles tiszteletben tartani a gyermek és szülei magánélethez és családi élethez fűződő jogát.

74. Jelen esetben határozott véleményemmel rendelkeztem arról, hogy a kiállítást és annak minden részét meg szeretném nézni. Szüleimmel ezt közöltem, velük megbeszéltem a kiállításon látható témákat, kérdéseket. Szüleim elfogadták, hogy a döntés meghozatalához elég érett vagyok, emellett maguk is egyetértettek a művészeti alkotások megnézésével.

75. Az állam jelen esetben indokolatlanul avatkozott be a magánszférámba. [36/2005. (X. 5.) AB határozat] Kiemelendő, hogy nem a szülői felügyeletet kiegészítő állami védelemről van szó esetemben, hanem egy kifejezetten az én és szüleim akaratával ellentétes, önkényes állami döntésnek az eljáró bíróságok általi legitimálásáról.

⁷ CRC/C/HUN/CO/6. a Bizottság záró észrevételei.

76. Az eljáró bíróságoknak lett volna lehetőségük arra, hogy a konkrét ügyben egyedileg vizsgálják, hogy a homoszexualitás népszerűsítése vagy megjelenítése jelenik meg, az ítéletek erre azonban nem térnek ki. Az eljáró bíróságok juthattak volna arra következtetésre is, hogy a Gyvt. 6/A. §-a nem minden megjelenítést tilalmaz.

77. A Gyvt. 6/A. § második harmadik fordulatában szereplő „*valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg*” normaszöveg jogértelmezést igényel. A népszerűsít és megjelenít kifejezések vesszővel vannak elválasztva, tehát eleve kérdés, hogy a tilalom arra az esetre vonatkozik, amikor a népszerűsítés és megjelenítés történik (tehát a vessző konjunktív feltételek együttes fennállására utal) vagy a népszerűsítés vagy a megjelenítés is önmagában teljes tilalmat von maga után.

78. A jogalkotó a vessző elhelyezésének indokát nem adta, így a bírói gyakorlat jogértelmezése e helyen nélkülözhetetlen. A vessző jelentése nem csupán nyelvtani kérdés (nyelvtani értelemben a népszerűsítés és megjelenítés konjunktív feltétel kellene, hogy legyen), hanem tartalmi értelmezést is kíván.

79. A vessző konjunktív feltételekre utal, így a népszerűsítésnek és a megjelenítésnek is megállapíthatónak kell lennie a tilalom alkalmazásához. A másodfokú bíróság ezzel egyáltalán nem foglalkozott, a megjelenítést megállapítja, azonban a népszerűsítés kérdését nem vizsgálta a bíróság.

80. A népszerűsítés fogalom jelentése alapvető jelentőséggel bír. Felmerülhet, hogy a vessző szinonimára utal, ebben az esetben azonban a jogalkotó azonos fogalomhoz használna két kifejezést, ami a jogalkotás alkotmányos szabályaival aligha összeegyeztethető.

81. A népszerűsítés a Gyvt. 6/A. §-a alapján a megjelenítéshez képest további jelentéssel kell, hogy bírjon, ebből következik, hogy az eljáró bíróságoknak ezt az egyedi ügyekben vizsgálniuk kell és meg kell állapítaniuk, hogy a bizonyítás eredményeként a népszerűsítés mint minőségi kritérium megvalósul-e. Jelen esetben az elsőfokú bíróság az alapjogi relevanciát sem ismerte fel, a másodfokú bíróság pedig a konkrét jogszabályi tartalmat nem tárta fel, a tesztet pedig tévesen vezette le.

82. Az eljáró bíróságok a magánszférába történő indokolatlan beavatkozást tettek, amikor egyéni érettségemet az eljárás során nem vizsgálták. Kértem az eljáró bíróságoktól, hogy engem személyesen hallgassanak meg, ezt azonban mind az elsőfokú bíróság, mind a másodfokú bíróság megtagadta.

83. A gyermekeket is megilleti valamennyi alapjog. Ebből következik, hogy a gyermekeket is megilleti a magánszféra alkotmányos védelme, személyiségük szabad kibontakoztatása és az állam önkényes beavatkozásával szembeni védelem.

84. A gyermek autonómiáját fejlődő képességei (Gyermekjogi Egyezmény 5. cikk, evolving capacities) tükrében gyakorolhatja, szülei útmutatása és támogatása mellett. Ennek fényében lett volna szükséges vizsgálniuk az eljáró bíróságoknak ügyemet.

85. Tényként állapítható meg, hogy 15 évesen érett, korlátozottan cselekvőképes kiskorúként számos kérdésben rendelkeztem kellő belátási képességgel. Az eljáró bíróságok ennek nem tulajdonítottak jelentőséget és nem is vizsgálták az eljárásuk során, hogy én mit gondolok a képről, annak tartalmáról és az ennek kapcsán bennem esetlegesen felmerülő kérdésekről, érzésekről. Szüleim nevelési céljait és saját határozott döntésemet is felülbírálták az eljáró bíróságok, ami a magánszférámba történő jelentős beavatkozást okozott.

86. Az eljáró bíróságok közül egyedül a másodfokú bíróság kísérelte meg levezetni a szükségességi-arányossági tesztet. A legitim cél jelen esetben a gyermekek védelme, ami legitim célként elfogadható. A korlátozás szükségességét azonban álláspontom szerint a másodfokú bíróság alaptalanul állapította meg, illetve nem is vizsgálta, hogy a korlátozás (teljes tilalom) mellett más eszközökkel a gyermekvédelmi cél megvalósítható lenne-e. E körben nem értékelték a bíróságok, hogy szüleim mindvégig a folyamat részei voltak, velük megbeszéltem előzetesen a kiállítás témáját.

87. Megjegyzem, hogy a perben az alperes csatolta a vitás képet, amit a bíróság részemre aggály nélkül megküldött, így a képet láttam. A kép számomra sérelmet nem okozott, szüleimmel mindent megbeszéltünk. Az én védelmemet ennek alapján bizonyosan nem szolgálta, hogy a képet a kiállításon nem nézhettem meg, csak a per során küldték meg azt részemre.

88. A szükségesség körében az alkalmasság keretében kell értékelni, hogy a kiállítás egyes részeinek elzárása egyáltalán alkalmas-e a cél elérésére. Jelen esetben a bíróság maga küldte meg a képet részemre, továbbá az internete is megtekinthető csaknem bármilyen művészeti alkotás. A kiállítás fizikai elzárása a cél elérésére a mai világban nem alkalmas.

89. A szükségesség részét képezi annak vizsgálata is, hogy az elérni kívánt cél alapjogot kevésbé korlátozó vagy egyáltalán nem korlátozó módon a gyermekek védelme biztosítható-e. Jelen esetben

a szülők szerepe, nevelési iránymutatása a gyermek érdekeinek kellő, alkotmányos biztosítéka, ez jelenik meg az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdésében a szülő nevelési joga alatt.

90. A kiállítás felnőtt vagy kifejezetten a szülő, gondviselő kíséretével történő megtekintése vagy a szülői engedély elvárása a gyermekvédelmi célt képes lenne megvalósítani anélkül, hogy a gyermek alapjoggyakorlását ellehetetlenítené. Ez a megoldás az, ami a gyermekjogok sajátos háromoldalú szerkezetére (gyermek-szülő-állam) kellően reflektál. Az alperes által választott szabályozás (a kiállítás teljes elzárása gyermekek elől) a szülők nevelési jogát kiüresíti, felülírja. Az eljáró bíróságok a korlátozás szükségességét nem vizsgálták, így különösen, az enyhébb eszközök lehetőségét.

91. A korlátozás nem szükséges, mivel alapjogot kevésbé korlátozó eszközzel is megvalósítható.

92. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság az arányosság körében sem indokolta meg ítéletét. A Gyvt 6/A. § értelmezése, a népszerűsítés és megjelenítés/ábrázolás közötti különbség igenis tartalmi jelentőséggel bír az arányosság szempontjából. Sokkal súlyosabb magánszféra korlátozás, amennyiben a pusztá megjelenítés önmagában kizárja, hogy a gyermekek megtekinthessenek egy művészeti alkotást. A népszerűsítés elvi szinten fokozott veszélyt jelenthetne a gyermekek számára, mivel a népszerűsítés a gyermekek akaratának tudatos befolyásolását foglalja magában. Ezzel szemben a megjelenítés ilyen népszerűsítési cél nélkül a gyermekekre és szüleire bízva a következtetések levonását. Az eljáró másodfokú bíróság ezt egyáltalán nem vizsgálta.

93. Az arányosság körében kirívóan téves a másodfokú bíróság érvelése, miszerint a korlátozás nem volt teljes, hiszen csak a kiállítás egy részét nem tekinthettem meg. A valóság azonban az, hogy a korlátozás teljes és tartalom alapú.

94. A másodfokú bíróság ítéletéből arra lehet következtetni, hogy a bíróság a népszerűsítést nem követelte meg ahhoz, hogy elfogadja az alperesi tilalmat. A másodfokú bíróság a homoszexualitás szó alapján már arra az álláspontra helyezkedett, hogy ez biztosan teljes tilalom alá esik a Gyvt. szerint. Az eljáró bíróságok ezzel elmulasztották a jogalkalmazási feladatukat, mivel érdemben nem vizsgálták a Gyvt. 6/A. § tartalmát, a fogalmak jelentését és azok egymáshoz való viszonyát.

95. A másodfokú bíróság ezzel maga is megsértette a magánszférához való jogomat, abba önkényesen avatkozott be, felülbírálna a saját és szüleim tudatos életvezetési döntését.

96. A véleményem bíróság általi megismerésének elmaradása további alapjogsérelmet is okozott. A gyermekjogok között kiemelt jelentőséggel bír a meghallgatáshoz való jog, ez biztosítja, hogy a gyermekek az őket érintő eljárásokban érdemben részt vehessenek, jogaikat gyakorolhassák. A meghallgatáshoz való jog másik jelentősége, hogy a gyermek érettségét a bíróságok közvetlen tapasztalásuk útján állapítsák meg. Jelen esetben releváns, hogy a kérdéses kiállítás által felvetett társadalmi kérdésekről rendelkezem-e véleménnyel, értem-e, hogy a képen mi szerepel. Az eljárásban és itt is előadom, hogy mindvégig tisztában voltam azzal, hogy homoszexualitást ábrázoló képet szeretnék megtekinteni, ezt magamra nézve károsnak nem tartom. Felismertem azt is, hogy szüleimmel beszélnek érdemes, az ő véleményüket és nevelési tanácsukat kikértem, ők velem egyetértettek abban, hogy a kép megnézése nem ártalmas vagy veszélyes számomra.

97. 15 évesen ezt a kérdést fel tudtam mérni és állást is tudtam foglalni. Ha azt el tudtam dönteni, hogy a feltételezhető jogi procedúra ellenére mégis meg szeretném nézni a képet és panaszt tenni, ha ettől engem elzárnak, akkor a kép tartalmát is tudtam értelmezni. Az eljáró bíróságok engem azonban az eljárás tárgyaként kezeltek, meghallgatásomat és személyes részvételemet megtagadták, ennek pedig érdemi indokát nem adták. A bírósághoz való hozzáférésre irányuló jogom tehát formálisan, a keresetlevél benyújtására kiterjedően fennállt ugyan, de érdemben kiüresedett azáltal, hogy az eljárásban félként személyesen nem vehettem részt, meghallgatásomra sor nem került.

98. A másodfokú bíróság szerint jogellenesség nem volt a múzeum részéről, így meghallgatásom szükségtelen volt. Ebből az következik, hogy az eljáró bíróság szerint nem releváns, hogy egy 2 éves, 15 éves vagy 17 éves gyermek esetén kell döntenie arról, hogy fennáll-e a konkrét esetben a Gyvt. 6/A. §-a szerinti tilalmazott esetek valamelyike.

99. A gyermekek fejlődő képességei a Gyermekjogi Egyezményben kiemelt szereppel bírnak, ennek eljárási jogi párja a gyermek meghallgatáshoz való joga. Az eljáró bíróságok esetemben érettségemnek nem tulajdonítottak jelentőséget, az eljárásban való érdemi részvételtől pedig elzártak, meghallgatásomat megtiltották.

100. Hivatkozom arra is, hogy eredendően diszkriminatív az eljáró bíróságok eljárása és ítéleteik egyaránt.

101. A Gyermekjogi Egyezmény érvényesülését vizsgáló Gyermekjogi Bizottság számos országjelentésében felhívta a figyelmet az LMBTQI gyermekek sérülékeny helyzetére. Nem

hagyható figyelmen kívül jelen esetben, hogy a Gyvt. 6/A. §-a kizárólag LMBTQI tárgyú alkotásokra és általánosságban bármilyen tartalomra vonatkozik.

102. Az elsőfokú bíróság az egész ügy alapjogi érintettségét nem ismerte fel, így a diszkriminációs érvelést sem értette az elsőfokú fórum. A másodfokú bíróság foglalkozott az egyenlő bánásmód követelményével, annak azonban az Ebktv. szerint észszerű indokát észlelte.

103. A másodfokú bíróság nem tett különbséget az alapjogot érintő hátrányos megkülönböztetés és annak alapjogot nem érintő formája között. Ebből ered, hogy a másodfokú bíróság tévesen az észszerűségi teszt alapján vizsgálta a kérdést és fogadta el, hogy a korlátozásnak észszerű indoka van.

104. Ezzel szemben jelen esetben a magánszférám és a művelődéshez való jogom is teljes korlátozást szenvedett, így a szükségességi-arányossági tesztel kellett volna vizsgálni a megkülönböztetés igazolhatóságát.

105. Az eljáró bíróságok arra sem voltak figyelemmel, hogy a művelődéshez való alapjogom került korlátozásra. A művelődéshez való jog megköveteli a hátrányos megkülönböztetés nélküli biztosítását az alapjognak [18/1994. (III.31.) AB határozat; 32/2012. (VII. 4.) AB határozat].

106. A művelődéshez való jog sérelmére vezet, ha az állam önkényesen válogat az egyének számára elérhető kulturális tartalmak között. [9/2019. (III. 22.) AB határozat] A művelődéshez való jog sérelmét a jogalkalmazó is elő tudja idézni, így jelen esetben azzal, hogy a Gyvt. 6/A. §-át akként értelmezték a bíróságok, hogy az céljától vagy hatásától függetlenül minden esetben a homoszexualitásra vagy más a Gyvt. 6/A. §-ában felsorolt (egyébként védett) tulajdonságra utaló alkotást teljes mértékben tilalmaz 18 év alattiak esetén.

107. A művelődéshez való jog a diszkrimináció tilalmával együttesen értelmezve is arra az alkotmányos következtetésre vezet, hogy sem az állam, sem a jogalkalmazók nem válogathatnak a kulturális alkotások között tartalmuk alapján. Különösen jelentős, hogy jelen esetben az eljáró bíróságok akként értelmezték a Gyvt. 6/A. §-át, hogy az tulajdonképpen egyedi mérlegelésre nem ad lehetőséget, így különösen az érintett gyermek életkorára, szellemi és érzelmi fejlettségére, valamint szülei nevelési elveire és nevelési joguk gyakorlására. [Gyermekjogi Egyezmény 4., 5. és 12. cikkei és a 14. számú Átfogó Kommentár; 7/2015. (III. 19.) AB határozat]

108. A Gyvt. 6/A. §-nak az eljáró bíróságok általi értelmezése a művelődéshez való jogom szükségtelen és aránytalan korlátozására vezetett.

Az Abtv. 26. § (1) bekezdése tekintetében – másodlagos kérelem

109. A Gyvt. célja a gyermekek védelmének biztosítása, elősegítése. A Gyvt. Preambuluma szerint: *az Országgyűlés a jövő nemzedékért érzett felelősségtől vezérelve a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben, továbbá az Alaptörvényben meghatározott gyermeki jogok érvényre juttatása érdekében alkotta meg a Gyvt.-t.*

110. Megjegyzem, eleve lehetetlennek tartom, hogy a gyermekek védelmét szolgálná a művelődéstől való megfosztás, a kultúrából való kizárás és olyan, társadalmilag releváns kérdések, mint a homoszexualitás témájával való, koruknak megfelelő szintű és a szülők döntésével egyezően zajló megismertetése, illetőleg annak elmaradása törvényi tiltás miatt. Ez álságos és túlpörgetett állami paternalizmus, nem gyermekvédelem.

111. A Gyvt. Preambuluma hivatkozik az ENSZ Gyermekjogi Egyezményére is. Az Egyezmény kötelező erővel bír, ez következik egyrészt magából az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdéséből (*Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját*), továbbá abból a tényből, hogy hazánk a 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdette az Egyezményt (Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdés).

112. Az Egyezmény 3. cikke rendelkezik *a gyermek legjobb érdekének védelme elvéről, melyet a részes államoknak minden, a gyermeket érintő döntésük során elsődlegesen figyelembe kell venniük.* Az Egyezmény 4. cikke szerint tiszteletben kell tartani a szülőknek azon felelősségét, jogát és kötelességét, hogy a gyermeknek az Egyezményben elismert jogai gyakorlásához, illetve képességei fejlettségének megfelelően, iránymutatást és tanácsokat adjanak. A gyermek mindenekfelett álló érdekének feltétlenül érvényesülnie kell minden hatósági és bírósági eljárás során, így különösen a gyermekek számára közvetlenül szolgáltatásokat nyújtó intézmények tekintetében. Az Egyezmény 4. cikke alapján a részes államok kötelesek meghozni minden olyan intézkedést, amely az Egyezményben foglalt jogok érvényesüléséhez szükséges.

113. Mind a Gyermekjogi Egyezmény, mind az Alaptörvény biztosítja a gyermekeket megillető jogokat. Az Alaptörvény XI. cikk (1)-(2) bekezdése alapján minden magyar állampolgárnak (kiskorúnak és nagykorúnak egyaránt, életkortól függetlenül) *joga van a művelődéshez.* Az Alaptörvény

a személyiség kibontakoztatásának, a tájékozott és felelős polgárrá válásnak az egyik alapvető feltételeként *valamennyi magyar állampolgár jogát elismeri a műveltség megszerzésére törekvéshez.*

114. *A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése rögzíti.* A gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz. *A szülőknek joguk van megválasztani a gyermekeiknek adandó nevelést.*” (Alaptörvény XVI. cikk (1) – (3) bekezdés)

115. Amennyiben a Gyvt. 6/A. §-a a t. Alkotmánybíróság szerint az eljáró bíróságokétól eltérő jogértelmezést nem enged, úgy a Gyvt. 6/A. §-a alaptörvény-ellenes az Abtv. 27. §-a tekintetében előadottakkal szinte azonos okból, azzal, hogy ebben az esetben az eltérő értelmezést nem tűrő jogszabályi rendelkezésből következik alapjogaim fent részletesen kifejtett sérelme.

Fentiekre tekintettel kérem a t. Alkotmánybíróságot, hogy elsődlegesen a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.237/2025/5. számú ítéletét, valamint az alapul fekvő, a Fővárosi Törvényszék 3/B.P.20.984/2024/8. számú jogerős elsőfokú ítéletét, mint alaptörvény-ellenes bírói döntéseket megsemmisíteni szíveskedjék.

Másodlagosan kérem pedig a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 6/A. § „illetve a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, valamint a homoszexualitást népszerűsíti, jeleníti meg” fordulatát megsemmisíteni szíveskedjék.

Kelt: Budapest, 2025. november 18.

Tisztelettel:

Indítványozó

Képv.:

Kollarics Flóra Ügyvédi Iroda